

**ATATÜRK İLKE VE İNKILAP
TARİHİ 2**

2.1---2.2 Hafta Özeti

Türkiye Millet Meclisi'nin Açılması

Sinop milletvekili Şerif Bey (Alkan) başkanlığında toplandı.

- Mustafa Kemal Paşa Meclis Başkanlığına seçildi.
- Mustafa Kemal Paşa verdiği bir önerge ile şu hususların karar altına alınmasını istemişti:
 - ✓ Hükümet kurmak zorunludur.
 - ✓ Geçici olduğu bildirilerek bir hükûmet başkanı tanımak ya da bir Padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir.
 - ✓ Meclis'te yoğunlaşan millî iradenin, yurdun kaderine doğrudan doğruya el koymasını kabul etmek temel ilkedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin üstünde bir güç yoktur.
 - ✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır.
 - ✓ Meclis'ten seçilecek ve bakan olarak görevlendirilecek bir kurul, hükûmet işlerine bakar. Meclis başkanı bu kurulun da başkanıdır.
 - ✓ Padişah ve Halife baskı ve zordan kurtulduğu zaman, Meclis'in düzenleyeceği yasal ilkeler içinde durumunu alır.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, 25 Nisan 1920'de sekiz bakandan oluşan geçici bir hükûmet kurmuştur. Aynı gün bir de kurul (Layihâ Encümeni) oluşturarak yeni hükûmetin oluşum biçimini saptayacak bir yasanın hazırlanmasına karar vermiştir.
- Meclis hükümet sistemi kabul edilmiştir.
- Türkiye'nin ilk hükûmeti 11 bakandan oluşmuştur.
- Dış politika hedefi; Misâk-ı Millî'yi gerçekleştirmek ve memleketi işgal eden devletlerin buna uymalarını sağlamaktır. İç politikada millî birlik ve dayanışma korunacak, askeri alanda Kuvâ-yı Milliye muntazam bir askeri teşkilata dönüştürülecekti.
- TBMM, kendi hükûmetini kurduktan sonra, İstanbul'daki hükûmetin geçerli olmadığını açıklamıştır.
- Sadrazam Damat Ferit, Meclis kararı ile vatandaşlıktan çıkarılmıştır. Yakalandığında vatana ihanetle yargılanmasına karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Özellikleri:

- **İlk TBMM millî bir meclistir.**
 - İlk TBMM'nin üyeleri bütünüyle Türk'tür.
- **İlk TBMM olağanüstü hâl meclisidir.**
 - TBMM'de güçler birliği ilkesi vardır.

- TBMM gerekli gördüğü zaman yargılama işlemini de üzerine alabiliyordu.
- **İlk TBMM idealist ve demokratik bir meclistir.**
 - her türlü düşünceye sahip insana rastlamak mümkündür.
 - Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında Müdafaa-i Hukuk Grubu'nun (Birinci Grup) kurulmasından sonra, Birinci Guruba karşı olan İkinci Grup ortaya çıkmıştır. Partilerin yerini tutan bu iki grup meclisteki tartışmaların daha demokratik bir düzlemde gelişmesini sağlamıştır.
- **İlk TBMM bir kurucu meclistir.**
 - İnkılapçı bir meclistir.
- **İlk TBMM kahraman bir meclistir.**
 - TBMM, olağanüstü şartlarda toplandığı için üzerine düşen oldukça fazla görevi bulunuyordu
- **İlk TBMM'nin temeli fedakârlık esasına dayanır.**
 - İstanbul'un işgali ve bir devlet yardımının bulunmayışı milletvekillerini de çok olumsuz etkilemiştir. Bu sebeple, ilk TBMM üyelerinin her biri eşi görülmemiş, fedakârlık örneği göstermişlerdir.

Din Adamları Ve Milli Mücadele

- Mustafa Kemal'in Anadolu'da etkinliğini arttırması İstanbul yönetimini kaygı ve korkuya itmiştir.
 - Dürrişâde Abdullah adlı Şeyhülislâm tarafından düzenlenen ve binlerce baskısı yaptırılarak, düşman uçaklarının da yardımıyla Anadolu'ya dağıtılan bu fetvada, Mustafa Kemal Paşa asi ilan edilmiş ve öldürülmesinin caiz olduğu belirtilmiştir.
- İstanbul fetvasının yapabileceği yıkıcı etkiyi önlemek için, Ankara Müftüsü Rıfat Efendi (Börekçi)'nin öncülüğünde 150 müftü, 16 Nisan 1920'de, Dürrişâde'nin fetvasına karşı bir fetva yayınladılar.
 - Düşman işbirlikçisi Damat Ferit vatan haini ilan edilerek, meclis tarafından Türk vatandaşlığından çıkarılmıştır.
- Millî mücadeleye katılmanın her Müslüman için bir dinî görev olduğu belirtilmiştir.

TBMM'nin Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nu Çıkarması

- Düşmana hizmet eden ve bozgunculuk yapanlar vatan haini sayılacak ve idamla cezalandırılacaktı.
 - Böyle bir yasanın kabulü ile sorun çözümlenmiş değildi.
- Müdafaa-i Milliye Vekâleti (Millî Savunma Bakanlığı) Firariler Kanunu adı altında bir yasa hazırlamıştır.

- Hazırlanan tasarı meclisçe incelendikten ve gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, askerden kaçanları ya da kaçıma neden olanları, kaçakları saklayanları, onlara yardım edenleri cezalandırmak üzere Büyük Millet Meclisi üyelerinden oluşan İstiklal Mahkemeleri'nin kurulmasına karar verilmiştir. (11 Eylül 1920)
- İstiklal Mahkemeleri üçer kişiden oluşacaktı.
 - Üçü de milletvekili olmak zorunda olacaktı.
 - Yasanın uygulanmasından Büyük Millet Meclisi sorumlu olacaktı.

11.BÖLÜM

BASIN VE MİLLİ MÜCADELE

ANAOLU BASINI

- Temsil Heyeti'nin görüş ve düşüncelerini millete iletme üzere "İrade-i Milliye" adında bir gazete çıkarılmıştır.
- Hakimiyet-i Milliye gazetesi, TBMM hükûmetinin de resmî yayın organı olmuştur.
 - **Bu gazetenin ismini Mustafa Kemal Paşa koymuştur.**
 - Cumhuriyetten sonra Ulus gazetesi adını almıştır.
- Öğüt gazetesi, Mustafa Kemal Paşa ile bağlantı kurmuş ve Millî Mücadele Hareketi'nin Anadolu'da en önemli yayın organı haline gelmiştir.
- Bunların dışında
Erzurum'da çıkan "Albayrak",
Balıkesir'de çıkan "İzmir'e Doğru",
Adana'da yayınlanan "Yeni Adana",
Trabzon'da neşredilen "İstikbal",
Amasya'da çıkan "Emel",
Edirne'de neşredilen "Ahali" gibi gazeteler yanında Küçük Mecmua, Sebilürreşad Dergisi ve Anadolu'nun birçok şehrinde çıkarılan yerel gazeteler de Millî Mücadeleyi desteklemiş, halkı bilinçlendirmiştir.

İSTANBUL BASINI

İstanbul basınına Millî Mücadeleye taraftar olanlar ve Millî Mücadeleye karşı olanlar şeklinde ikiye ayırmak gerekir.

- İstanbul'da Millî Mücadeleyi destekleyen gazeteler;
 - Hadisat, Tasvir-i Efkâr, Vakit, İkdâm, Atı (İleri) ve Yeni Gün

- Millî Mücadele'ye karşı olan basın organlarının başında Alemdar, Peyami Sabah ve İstanbul gazeteleriyle Aydede ve Ümit dergileri geliyordu.

BASIN İLE İLGİLİ ÖNEMLİ GELİŞMELER

- ANADOLU AJANSININ KURULMASI
- RESMÎ GAZETENİN ÇIKARILMASI

2.3 HAFTA ÖZETİ

İsyanların genel sebepleri

İsyanların çıkış amacı 2 aylık birincisi saltanata ve halifelik makamlarının tehlikeye düştüğü düşünceyle çıkarılmış ayaklanmalar

İkincisinde hem dış ülkelerden hem de içerde başka ülkelerin boyunduruğu altına girmek isteyenler tarafından çıkmıştır bunlarda ülkeyi parçalamak ve başka ülkenin boyunduruğu altına girmeyi isteyen gruptur. Bu tür isyanlar için her türlü yola başvurulmuştur paralar dağıtılır rütbeler verilir düşmanla işbirliği yapılır.

Bu isyanlardan dolayı yeni kurulan Ankara hükümeti çok zor durumlara düşer ve cephelerde ki isyanları dindirmek için cephedeki askerleri çekmek zorunda kalmıştır

Anzavur, Düzce, Bolu, Hendek, Adapazarı, Yenihan, Yozgat, Konya, Millî Aşireti, Ali Batı, Şeyh Eşref, Koçkiri, Cemil Çeto, Bozkır, Demirci Mehmet Efe, Pontus ayaklanmaları bu iç isyanların en önemlileri arasında yer alır. Bu ayaklanmaları bastırmakta mühim rol oynayan Çerkes Ethem de daha sonra isyan etmiştir.

İsyanların bastırılması için MUSTAFA KEMAL ATATÜRK vatan ihanet yasasını çıkarttırır fetva veririr halkı milli mücadeleyi desteklemesi için propaganda yaptırmıştır ve isyanlar bastırılmıştır bu önlemlerle

Ahmet Anzavur İsyanı

Kurtuluş Savaşı'nda millî cepheleri arkadan vurmak için çıkarılan ayaklanmalardan biri Anzavur ayaklanması idi. Emekli bir subay olan Ahmet Anzavur, bölgede taraftar toplamak ve kuvvetlenmek için Biga, Gönen, Manyas civarında asker toplamaya çalıştı. İsyanın üç amacı vardı:

- a) Yunanlılara karşı Ayvalık, Edremit taraflarında kurulan millî cepheleri arkadan vurmak.
- b) Balıkesir Kongresi'nin halk üzerindeki etkisini azaltmak.
- c) Çanakkale Boğazı ve millî kuvvetler arasında bir tampon bölge oluşturmak.

Yarbay Rahmi Bey ve Ethem Bey'in birlikleri tarafından bastırıldı.

H. Pontus Rum Ayaklanması

Pontus şimdiki Samsun-Trabzon ve çevresine verilen isimdi. 4. Haçlı Seferi sırasında Latinlerin İstanbul'u ele geçirmesi üzerine Bizans'tan gelen bir Rum kitlesi bu çevreye yerleşmişti. Bu alanda Pontus Cemiyetini kuran Rumlar, örgütlenmeye geçmiş ve silahlanmışlardı. Buradaki Rumların Megalo İdea (Büyük Yunanistan) düşüncesi uğrunda çalıştıkları ve İnebolu'dan Rize'ye kadar olan toprakları Yunanistan'a katmayı amaçladıkları anlaşılmıştı.

Bu çetecilik hareketleri sırasında Rum çeteleri, çok sayıda Türk'ü öldürmüşlerdir. Birçok kişiyi yaralayarak binlerce evi yakmışlardır. Pontusçuların ayaklanma ve çetecilik faaliyetlerini önlemek için TBMM hükûmeti ciddi önlemler almak zorunda kalmıştır. Yeni oluşturulan Merkez Ordusu, Pontus çetelerinin faaliyetlerini ortadan kaldırmak üzere harekete geçmiş ve Pontus Rum çetelerini dağıtmıştır

2.4 HAFTA ÖZETİ

Kuvayı milliye

Mondros dan sonra Türk hükûmeti ve ordu itilafların eline geçti bu yüzden pasif duruma geldiler

Uğranılan haksızlıklardan dolayı memleketlerinin tecavüze uğrayan yerlerde görevin halka düştüğünü anlarlar ve karşı birlikler kurulur bu birliğe Kuvayı milliye denir

1. Batı Anadolu'yu işgale çalışan Yunan kuvvetleri daha fazla ilerlemeden, belirli noktalarda durduruldu.
2. Ermeni ve Rum çetelerinin faaliyetlerine karşı Türk yerleşim birimleri korundu.
3. Millî Mücadele aleyhine çıkan ayaklanmaların bastırılmasında etkili oldu.
4. TBMM'ye bağlı düzenli ordunun kurulabilmesi için zaman kazandırdı.

Güneydoğu Anadolu cepheleleri

Mondrosdan sonra işgale başlayan itilaflar ilk olarak İngilizler başlar ve 8 Kasım 1918 de Musulu işgal eder 11 kasım da Fransızlarda İskenderun'da başlarlar.

Antep Savunması

Antep, Urfa gibi önce İngilizler tarafından işgal edildi, daha sonra Fransızlara geçti. 5 Kasım 1919'da Fransız ve Ermeniler Antep'i işgal ettiler. Anadolu ve Suriye için büyük bir önem taşıyan Antep'te mücadele daha uzun ve daha şiddetli olmuştur.

Antep-Kilis yolu Şahin Bey takma adıyla Kuvâ-yı Milliye Komutanlığına tayin edilen Üsteğmen Salih, 1920 yılı Şubat ve Mart aylarında Fransız ikmal kollarını vurarak, onları kayıplara uğrattı. Şahin Bey şehit düşünce, Mustafa Kemal Paşa'nın emri ile Kılıç Ali Bey Antep'e geldi. Bundan sonra Fransızlarla çarpışmalar daha da şiddetlendi.

Antep'te sonunda çemberi yararak çıkış yapmaya karar verildi. Ancak yapılan çıkış hareketleri başarılı olamadı. Buna rağmen halk, büyük bir azimle savaşa devam ediyordu. Bu sırada şehirde büyük ölçüde açlık başlamıştı. Sonunda savunma gücü azalan Antep 8 Şubat 1921'de Fransızlara teslim olmak zorunda kaldı.

Fransız birlikleri 9 Şubat 1921 günü törenle Antep'e girdi. Çarpışmalarda şehir harap olmuş, şehrin 30.000 olan nüfusundan 20.000 kişi kalmıştı. Büyük Millet Meclisi bu kahraman ve yaralı şehre layık olduğu "Gazi" unvanını verdi. Böylece şehrin adı Gaziantep oldu. Ankara İtilafnamesi ile diğer Güney Anadolu şehirleriyle birlikte Antep de 25 Aralık 1921'de kurtulmuştur.

Antep savunmasında 6317 şehit verilmiştir.

2.5 KONU: Ermeni İlişkileri

Ermeni Meselesi

1. Ermeni Meselesi ve İlk Gelişmeler (1878–1908)

- 19. yy'ın ikinci yarısına kadar Osmanlı devleti ile Ermeniler arasında sorun oluşmamıştı.
- Ermeniler hiçbir yerde Türklere çoğunluk sağlayamadıkları için beraber iyi bir şekilde hayatlarını sürdürüyorlardı. Bu güzel hava 1877-1878 (Ruslarla yapıldı)savaşına kadar sürdü.
- Ermeniler Osmanlı'dan ayrılmak istediklerinin ilk belirtileri bu savaştan sonra ortaya çıkmıştır.
- Bu savaşın sonunda imzalanan Ayastafenos ve Berlin antlaşmalarına Ermeniler de kendi çıkarlarını gözetken maddeler koydurdu. Çünkü Ermenilerin özerk olmak istemesi Rusların işine geliyordu.
- Ayastefanos Antlaşması'nın 16. maddesi Doğu Anadolu'da Ermenilerin Oturduğu yerlerde ıslahat yapılmasını şart koşuyordu.
- Rusların Ermenileri kışkırtmasıyla 3 Mart 1978'de Ermeni sorunu resmi olarak ortaya çıktı.
- Ermeni Sorunu, sadece Rusya'nın ilgilendiği bir konu olmaktan çıkartılarak, diğer bütün devletlerin de söz hakkı olduğu uluslararası bir sorun haline gelmiştir.
- Ermeniler ilk başta bağımsızlık hiç olmazsa muhtariyet istediler. Ama baktılar ki bu antlaşmalarla olmayacak diğer devletlerin (ENG-RUS) kışkırtmasıyla silahlanmaya ve örgütlenmeye başladılar.
- Bu örgütlenmeler ilk başta yararlı gibi gözüken cemiyetler kurarak başladı (Taşnak ve Hınçak Cemiyeti)
- Ermeniler artık iyiden iyiye güçlenmeye başladılar. Çeşitli yerlerde olaylar çıkarmaya başladılar (Sason- Erzurum...).II. Abdülhamit'in arabasına bomba bile koydular.
- 2. Meşrutiyet ile memlekette hürriyetten bahsediliyordu. Ermeniler de burada affedildi ama onlar hainlikten vazgeçemediler.

2. Birinci Dünya Savaşı Sırasında Ermeni Meselesi

- Osmanlı Devleti'ni bu savaşta yıpratana en önemli olaylardan birisi de Ermeniler oldu.
- Daha savaş başlamadan kendileri gizlice toplanarak saman altından su yürüttüler.
- Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesini fırsat bilen Ermeniler Türklere karşı planlı bir şekilde harekete geçmişlerdir. Bunlar şöyle özetlenebilir:
- Askere alınan Ermenilerin teker teker veya toplu bir halde, silahlarıyla birlikte Ordudan kaçmaları ve Rus ordusuna katılmaları.

- Yurt içinde, karışıklık çıkarmak suretiyle Türk askerlerini köylerini ve ailelerini Korumak amacıyla memleketlerine dönmeye zorlamak, propagandalarla Türk askerlerinin moralini bozmak.
- Seferberlik, askeri ulaştırma düzenini bozmak, asker, erzak ve mühimmat ulaşımını aksatmak veya kesmek.
- Rus kuvvetleri sınırı geçer geçmez silahlı bir ayaklanmayla Türk ordusunu iki ateş arasında bırakmak.
- Boşaltacakları köylerde kiliseleri, evleri, yiyecekleri yakmak suretiyle Türklere bir şey bırakmamak.
- Kendilerine dost devletler hesabına casusluk yapmak.

Bu olaylar yaşanırken ilk Ermeni isyanı **Zeytun'da** çıktı. Bundan umutlanan Ermeniler artık daha da baskıyı artırmaya başladı.

15 Nisan 1915 'te Van'ı kuşattılar ve buradan kaçıp bitlise göçen Türkleri öldürdüler. Osmanlı devleti artık önlem almak istiyordu. Dâhiliye Nezareti öncelikle cemiyetleri kapatmaya ve oradakileri tutuklamaya karar verdi. Çıkarılan **ERMENİ TEHCİRİ KANUNU** ile onları olay çıkaramayacağı bir yere göç ettirip orada topladı. İsyanlara katılmayanlara dokunmadı.

3. İstiklal Savaşı Döneminde Türk-Ermeni İlişkileri

- 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra 7 Aralık'ta Antakya, 11 Aralık'ta Dörtyol, 17 Aralık'ta Mersin, Tarsus, Adana dolayları işgal edildi. İngilizler savaş içinde yapılan antlaşmalar gereği Ekim-Kasım 1919'da Antep, Maraş ve Urfa'yı da Fransızlara devrettiler.
- Ermeniler İtilaf devletlerinden aldıkları büyük desteklerle Büyük Ermeni Projesini hayata geçirmek istiyorlardı. Ama bu devleti ayakta tutacak güç onlarda olmadığı için bu yükü ABD mandası üstlenecekti.
- Ermeniler Sevr Hülyasını gerçekleştirmek için doğuda olaylar çıkarınca Kazım Karabekir onları hezimete uğrattı ve Gümrü Anlaşması imzalandı. Böylece Ermenistan tehdit unsuru olmaktan çıkarıldı ve Doğu sınırlarının güvenliği sağlandı. Kafkas devletleriyle yapılan Kars antlaşmasıyla bölgede sorun kesin bir çözüme kavuşturuldu.

4. Ermenilerle Savaş ve Gümrü Barış Antlaşması

- 30 Ekim 1918'de Mondros sebebiyle Türk kuvvetleri Doğudan çekilmek zorunda kaldı. 2 ay sonra Karsı boşaltmak zorunda kaldık.
- TBMM hükûmetince imzalanan bu ilk antlaşma, Misâk-ı Milli'nin doğu sınırlarını kısmen belirlemesi bakımından önemlidir.

- Antlaşmaya göre; Sevr Antlaşması ile Ermenilere bırakılan Doğu illeri ve 1878 Berlin Antlaşmasıyla Rusya'ya bırakılan Kars ve dolayları da Türkiye'ye bırakılıyordu. Ayrıca Ermeni hükûmeti de Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğunu bu antlaşma ile kabul etmiş oluyordu. Bu antlaşma sonucu Millî Mücadele'nin Doğu Cephesi başarı ile kapanmış, TBMM hükûmetinin saygınlığı artmış, Doğu Cephesi'ndeki birliklerin bir kısmı Batı Cephesi'ne nakledilmiştir.

5. Lozan'da Ermeni Meselesi

- Ermeni Meselesi ortadan kaldırılmıştır.

2.6 KONU: Sevr Antlaşması

Geçerliliği Olmayan Bir Barış: Sevr Antlaşması

Avrupa problemlerini çözüme kavuşturan Paris Barış Konferansı'nın dağılmasından sonra, İtilaf devletleri Türkiye ile yapılacak barışın esaslarını yavaş yavaş gündeme getirmeye başladılar. Anadolu'daki Türk Millî Mücadelesi 'nin gittikçe güçlenmesi, müttefikleri yeniden harekete geçirmiş, İstanbul'u işgal ederek, Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nı dağıtmışlardı.

İstanbul İtilaf devletlerinin bu güya! Barış adı altında yapılan antlaşmaya gitmiştir. TBMM bu antlaşmaya katılanları adeta vatan haini ilan etmiştir.

Bu antlaşmaya Osmanlı, İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Ermenistan, Belçika, Yunanistan, Hicaz, Polonya, Romanya, Sırp-Hırvat-Sloven ve Çekoslovakya katılmıştır.

Bu antlaşmanın maddeleri şöyledir:

- Osmanlı devleti İstanbul ve çevresiyle Anadolu'da küçük bir toprak parçasından ibaret olacak, antlaşma hükümlerine uymazsa, İstanbul da elinden alınacaktır.
- Boğazlar bir Avrupa komisyonunun elinde olacaktı.
- Kapitülasyonlardan bütün müttefikler yararlanacaktı.
- İtilaf devletleri ve Osmanlı devleti arasında kurulacak bir komisyon, Türkiye'nin bütçesini hazırlayacak ve ekonomik işlerini halledecekti.
- Azınlıklar her derecede okul açabileceklerdi.
- Türkiye'nin askerî kuvveti 50.000 kişiyi geçmeyecekti. Osmanlı kara kuvveti gönüllü olarak askere yazılanlardan oluşacak, mevcut ordunun ağır silahları olmayacaktı.

- İngiltere, Fransa ve İtalya temsilcilerinden oluşan bir komisyon, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da bir Kürdistan devleti kuracak, Osmanlı devleti buna müsaade edecekti.
- Doğu Anadolu’da, sınırları ABD Cumhurbaşkanı Wilson tarafından belirlenecek bir Ermeni devleti kurulacak ve Türkiye bu devleti tanıyacaktı.
- On iki ada İtalyanlara, bölgedeki diğer adalar Yunanlılara bırakılacaktı.
- İzmir Türk egemenliğinde kalacak, fakat Osmanlı devleti hâkimiyet haklarını Yunanistan’a bırakacaktı. Beş yıl sonra yapılacak bir halk oylamasıyla, İzmir’in Yunanistan’a Bağlanması için Milletler Cemiyeti’ne başvurulacaktı.

Kararlardan da anlaşıldığı üzere Türk milletini ölüme mahkûm eden bu anlaşma TBMM tarafından tanınmamıştır. Bu anlaşma Türk milletinde bağımsızlık mücadelesini uyandırmıştır.

Sevr Antlaşmasının Önemi

- 1- Osmanlı Devleti’nin imzalamış olduğu son antlaşmadır.
- 2- Mebuslar Meclisinin onayından geçmediği için hukuken geçersiz bir antlaşmadır.
- 3- Misak-ı Milli’ye aykırı olması ve Türk milletinin bağımsızlığını tamamen ortadan kaldıran bir antlaşma olması nedeniyle TBMM tarafından tanınmamıştır.
- 4- Türk halkıda bu antlaşmaya hiçbir zaman onay vermemiş, düşmanla savaşarak işgalcileri Anadolu’dan atıp Sevr’in uygulanmasını engellemiştir.
- 5- Sevr Antlaşması, imzalandığı halde hiçbir zaman yürürlüğe girmemiştir.
- 6- Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir.

Sevr Antlaşmasının Sonuçları

- 1- Sevr Antlaşması, Türk milletini asla umutsuzluğa sürükledi. Bilakis mücadele gücünü ve kararlılığını artırdı.
- 2- Sevr Antlaşması, Mebuslar Meclisi’nde onaylanmadığı için yasal dayanaktan yoksun kalmıştır.
- 3- 19 Ağustos 1920 tarihinde toplanan TBMM, Sevr Antlaşması’nı imzalayanların ve onaylayanların vatan haini sayılmalarını kabul etti.
- 4- TBMM, Sevr Antlaşması’nı tanımadığını ilan etti.
- 5- Sevr Antlaşması Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra uygulamaya konulamayan tek antlaşmadır.

BATI CEPHESİ GELİŞMELERİ, ASKERİ ve SİYASİ ZAFERLER

❖ Batı Cephesi

- Kuvâ-yi Milliye mensuplarının beslenme ve giyinme ihtiyaçları bölge halkı tarafından, silah ihtiyacı da askeri birliklerce karşılanıyordu.

- Yurdun her yerinde oluşan Kuvâ-yi Milliye, Batı Anadolu'da da teşkilatlanmıştı. Batıda kurulan başlıca cepheleler aşağıda gösterilmiştir.

1. Urla Cephesi

Yunanlılara karşı ilk direnme Urla'da başladı. Yerli halk da silaha sarılıp, 120 kişilik bir milis kuvveti meydana getirerek Türk birliklerinin yanında yer aldı.

2. Ayvalık Cephesi

Batı Cephesinde Türk kuvvetlerinin ikinci direnme harekâtı Ayvalık'ta oldu. Buradaki alayın komutanı Ali Bey ( etinkaya), İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalinden sonra, Ayvalık'ın işgal edileceğini de anlamış olduğından, kendi bölgesindeki bucak ve köylerde acele milli Teşkilatlar kuruldu. Yunan birlikleri Türklerin karşı ateşi ile karşılaşmalarına rağımen, 29 Mayıs'ta Ayvalığı işgal ettiler.

3. Ödemiş'teki Faaliyet

Ödemiş Kaymakamı Bekir Sami Bey'in yardımı ile burada Kuvâ-yi Milliye teşkilatı kuruldu.

Yunan kuvvetlerine karşı  demiş'te toplanan milli kuvvetler,  demiş'e saldıran işgalci Yunanlılara karşı kahramanca savaştılar.

Bu direnmeler İngilizlerin müdahalelerine ve Yunanlıların işgal ettikleri yerlerden bazılarında çekilmelerine yol açtı.

4.Bergama Cephesi

Bütün  abalar Yunan ilerleyişini durduramamıştı. 12 Haziran'da Bergama işgal edildi. Ancak Balıkesir, Soma, Kırkağı  ve Akhisar'dan gelen Türk milisleri ve Y r k Ali Efe, Malkoç Köprüsü  zerindeki Yunan kuvvetlerine baskın yaparak onlara büyük zararlar verdi. Yunanlılar bu bozgunların intikamını, Menemen'de silahsız Türkleri katlederek aldılar. Kalabalık bir Yunan kuvveti, Bergama'ya yeniden saldırdı. Bu kalabalık Yunan kuvvetlerine karşı az sayıdaki Türk birlikleri, kenti savundu ama geri çekilmek zorunda kaldı.

5.Aydın Cephesi

Aydın'ın işgalinden kısa bir zaman sonra, Söke ve Aydın çevresinde 800 kadar Kuvâ-yi Milliyeci toplanmıştı. Yunan kuvvetleri çok daha kalabalıktı. Bununla birlikte Yunanlılar, milli kuvvetlerle çarpışmak istemiyorlardı. Onun için Kuvâ-yi Milliye ile anlaşmak istediler. Milli kuvvetler onların isteklerini reddetti ve derhal Aydın'ı terk etmelerini istedi. 28 Haziran'da Türk milli kuvvetleri sayı ve malzeme bakımından üstün olan Yunan kuvvetlerine bir darbe vurdular. Demirci Mehmet Efe'nin de katılmasıyla güçlenerek, 17 Temmuz'da Yunan ilerleyişini durdurdu.

2.7 # TBMM ORDULARININ KURULMASI#

B)TBMM Ordularının Kurulması

Donanımlı ve teşkilatlı işgal kuvvetlerine karşı ,çete savaşları yaprak başarı kazanmak mümkün değıldi bu yüzden Kuvayi milliye düzenli orduya çevrilme kararı alındı. Çerkes Ethem daha önce bastırdığı isyanların gururuyla bu yolda diğıer milli m cadelecilere karşı

tavır takınmaya başladı. Çerkez Ethem zararlı bir takım derneklerle de irtibat halindeydi ve TBMM farkındaydı. TBMM düzenli ordu fikrine tamamen geçti, Batı cephesi ikiye bölündü güney komutanlığına Refet Bey ,batı cephesi komutanlığına da Albay İsmet (İnönü) Bey getirildi . Ethem Bey ,düzenli orduya katılmayı reddetti ve isyan etti ,düzenli ordu karşısında kaybederek bölgeden ayrıldı.

C)I. İnönü Savaşı

Çerkes Ethem ayaklanmasından faydalanan Yunan kuvvetleri Eskişehir yönüne harekete geçtiler. Bu sırada M.Kemal Paşa İsmet Bey'in bütün orduların İnönü cephesine sevk edilmesi düşüncesini uygun buldu. Batı cephesi güçlendirildi. Yunan taarruzlarına güçlü bir karşılık verilmişti ve Yunanlar fazla kayıp verip Bursa'ya akdar geri çekilmek zorunda kaldılar.

Sonuç olarak M.Kemal Paşa'nın ve düzenli ordunun ilk başarısı sağlanmış oldu, Albay İsmet Bey generalliğe yükseltildi. Sovyetler Birliği TBMM hükümetini tanıdı. Sevrin yumuşatılmış halini sunmak amacıyla Londra Konferansı tertip edildi.

D)Londra Konferansı

Yunanistan ve Türkiye'nin çağırıldığı bir konferans toplandı. Barış düzeninin gözden geçirilmesinin teklif edilmesi Türkiye için anlamlıydı. Konferansa çağrılan İstanbul hükümetine , konferansa M.Kemal Paşa'nın kendisinin ya da temsilcisinin de katılması şartı koşuldu.

TBMM'yi hukuken tanımak istemeyen İngilizler, TBMM'yi konferansa direkt olarak davet etmeyip Londra Konferansı'na Türkiye'den öncelikle İstanbul hükümetini çağırıştır. İngilizler, konferansta ikilik çıkarmak amacıyla ve TBMM'ye Sevr Antlaşması'nı kabul ettirmek için İstanbul hükümetinden TBMM adına Mustafa Kemal'in uygun göreceği bir temsilci getirmesini istemiştir.

Mustafa Kemal, konferansa direkt olarak davet edilmedikçe TBMM'nin katılamayacağını bildirince; TBMM de İtalya aracılığı ile konferansa direkt olarak davet edildi.

Konferansa, TBMM adına Bekir Sami Bey; İstanbul hükümeti adına ise Tevfik Paşa katıldı. Konferansta Türk delegeleri arasında ikilik çıkarmak isteyen İtilaf Devletleri ilk konuşma hakkını Tevfik Paşa'ya verdiler. Tevfik Paşa oyunu bozarcasına sözü Bekir Sami Bey'e aktardı. İngiltere bundan sonra karşısındaki esas gücün TBMM'nin olduğunu anladı.

Türk tarafının istekleri : Batı Trakya, İzmir'in işgalinin kalkması , İstanbul'dan yabancı askerlerin gitmesi ve boğazlarda mutlak Türk hakimiyetiydi. Ancak itilaf devletlerinin sunduğu teklifin sevrden hiçbir farkı yoktu. TBMM'ye 4 hafta sonra cevaplarını açıklaması söylendi tabi ki kabul edilemezdi . Konferans bitmeden yunanlar taarruza geçti.

D)2. İnönü Savaşı

Yunanlar tekrar taarruza geçti, yunanlar rahat ilerleyerek Afyon'u işgal etti. M.Kemal Paşa düşmanın doğuya gitmesinden faydalananarak kuzeyden düşmana darbe vurmaya karar vermişlerdi . İnönü mevzusuna yaklaşan yunan ordusu 3 kol halindeydi , Türk birlikleri taarruzu her yerde püskürttü. 1 nisan sabahı Türk ordusu topyekün saldırıya geçti ve yunanlar İnegöl'e kadar çekildi ,büyük kayıplar verdiler.

Sonuç olarak Fransa Ankara ile arayı düzeltmeye çalıştı.İngiltere artık askeri maceralara atılmama kararı aldı. İtalya ege ve akdenizdeki işgalini kaldırdı.

F)İstiklal Marşı'nın Kabulü

1921 yılında Kahraman Ordumuza şiiri milli marş seçildi, 1930'da Osman Zeki Üngör tarafından bestelenerek bugünkü şeklini aldı

G) Sakarya Savaşı

Yeniden toparlanan yunan birlikleri Afyon Kütayhya ve Eskişehir'i yeniden işgal ettiler. Cepheye gelen Mustafa Kemal Paşa ordunun bozguna uğramaması için orduyu Sakarya ırmağının doğusuna çekti.(taktiksel ,toparlanmak için) Yunanlar Ankarayı kuşatmayı planlıyordu , geniş alana yayıldılar yayıldıkça zayıflıyorlardı.

Erzurum'dan bir tümen batı cephesine kaydırıldı.Ordunun doğuya çekilmesi halk üzerinde moral bozukluğu yaptı ,Mustafa Kemal Paşa bütün sorumluluğu üstlendi.

Mustafa Kemal Paşa TBMM tarafından ordunun başına geçirildi ve başkomutanlık verildi.Tekalfi Milliye emirleri yayınlandı.

Unan ordusu saldırıya başladı. 10 Eylül 1921'de büyük taarruza geçen Türk ordusu ,bir gün içinde yunanları sakaryanın batısına kadar sürmüşlerdi. Ağır mağlubiyet sonrası yunanlar geri çekilme kararı aldılar ama Türk ordusunun yunanları kovalayacak imkanı yoktu. Yunan ordusu çekişirken her yeri yağmaladı. Yunanlar bizden 3 kat fazla kayıp verdiler.

Orduyu doğuya çekip risk alan ve tepkileri üzerine çeken Mustafa Kemal'e savaş sonucunda en üst askeri rütbe olan Mareşallik verildi. İtilaf devletleri yuannları bizle barış yapmaya zorladı. Sovyetlerle Kars antlaşması imzalandı. Galipler Suriye sınırımızı tespit etmek üzerine Ankara antlaşmasını imzaladı. İngilizler istanbulda imzaladığı esir antlaşmasıyla resmen TBMM hükümetini tanımış oluyordu.

2.8 # Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı#

H. Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı(26-30 Ağustos 1922)

Sakarya savaşını kazanan ama düşmanı cephane yokuluğundan kovalayamayan Türk ordusu tekalfiye milliye emirleri ile gelen destekle toparlanıyordu.Genel seferberlik ilan edildi. Gazi Paşa'nın ikinci kez başkomutanlık süresi uzatıldı.

İtilaf Devletleri , Türkiye ve Yunanistan hükümetlerine bir mütareke teklifinde bulunuyordu. Buna göre; Türklerle Yunanlıların üç ay için ateşkesi kabul etmeleri ve bu arada askerden arındırılmış bir bölge oluşturulması isteniyordu. TBMM Hükümeti bunu kabul etmediğini bildirince, İtilaf Devletleri Sevr Antlaşmasını hafifleten şu barış şartlarını ileri sürdüler: İzmir ile Batı Anadolu Türkiye'ye iade edilecek, Tekirdağ hariç Trakya Yunanistan'a verilecek, Türkiye'de askerlik zorunlu olmayacak ve doğuda bir Ermenistan devleti kurulacaktı. Misak-ı Milli'yi ana hedef olarak belirlemiş olan TBMM Hükümeti, bu teklifi kabul edemezdi.

Türkiye, Misak-ı Milli'nin kabulünü İtilaf Devletlerine teklif ederek, onların bu önerisini reddetti.

Bu arada Gazi Paşa'nın başkomutanlık yetkisi süresiz olarak uzatıldı. İstanbul'dan Anadolu'ya kaçırılan ve ayrıca Doğu cephesinden getirilen silahlarla ordunun durumu güçlenmişti. Büyük taarruz, 26 Ağustos sabahı erken saatlerde bir baskın şeklinde başlamış ve Yunanlıların üstün kuvvetlerine karşı taarruzun daha ilk gününde Yunan Cephesi yarılmıştır. Yunan ordusu Dumlupınar'da Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın bizzat idare ettiği Başkomutanlık Meydan Savaşında büyük kısmı yok edilmiş, kalanlar esir alınmıştır (30 Ağustos 1922). Yunanlılar geri çekilirken Uşak, Aydın, Alaşehir ve Bilecik'i yakarak halka zulüm yapmışlardır. 9 Eylül'de Türk asker İzmir'e girdi. Gazi Mustafa Kemal Paşa, 10 Eylül 1922 tarihinde halkın coşkun gösterileri arasında İzmir'e girdi. İzmir'de Yunan artıkları tarafından kasten çıkarılan yangınlarla şehir tamamen yanmıştı.

Fransa Edirne dâhil olmak üzere, Meriç sınır olacak şekilde Trakya'nın Türkiye'ye verileceğini bildirmiştir. İtilaf Devletleri bunu Yunanlılara kabul ettireceklerini ifade ederek, mütareke yapılmasını istediler.

II) Mudanya Mütarekesinin İmzalanması (11 Ekim 1922)

Büyük Taarruz zaferinin ardından İtilaf Devletleriyle görüşmeler, 3 Ekim 1922 tarihinde Mudanya'da başladı. Görüşmelere, TBMM Hükümeti adına İsmet İnönü, İngilizlere, Fransa ve İtalyan atemsilcileri katıldı. Görüşmeler, Doğu Trakya'nın ve Boğazlar'ın boşaltılması, Türkiye'ye geri verilmesi konularındaki görüş ayrılıkları nedeniyle sık sık kesildi. 11 Ekim 1922'de uzlaşmayla sonuçlandı. Mudanya Mütarekesi, Mütareke, imzalandıktan 3 gün sonra yürürlüğe girdi.

Tarihi antlaşmayla, Milli Mücadele'nin askeri safhası sona erdi. Askeri zaferin ardından TBMM siyasi bir zafer de kazanmış oldu. Ankara Hükümeti Büyük Zafer'den sonra, tek bir kurşun atmadan, özellikle Doğu Trakya'nın kurtarılmasını sağlamış oluyordu. Bu başarısının yanında, Müttefiklerin ilk kez Ankara Hükümetini Türkiye'nin tek meşru hükümeti olarak karşılmasına almaları da, Mustafa Kemal'in hem iç hem de dış alanda zaferi oluyordu.

III) Lozan Barış Antlaşması

Anlaşma İsviçre'nin Lozan kentinde imzalanmıştır. İtilaf Devletleri Lozan görüşmelerine İstanbul ve TBMM Hükümetlerini birlikte çağırılmışlardır. Yönetimdeki bu ikiliğe son vermek ve milli egemenlik ilkesini pekiştirmek için 1 Kasım 1922'de Saltanat kaldırılmıştır. Böylece Lozan görüşmelerine sadece TBMM Hükümeti katılmıştır.

Türkiye'nin isteğiyle konferansa Sovyet Rusya da çağrıldı. Yunanistan ve Türkiye arasında Meriç Nehri sınır olarak kabul edilmiştir. (Mudanya Antlaşmasında olduğu gibi) Güney sınırı Fransızlarla yaptığımız Ankara antlaşmasında olduğu gibi kalmıştır.

Musul [meselsi](#) Lozan'da çözüme ulaşmamıştır. Çözümü İngiltere ve Türkiye arasında yapılacak ikili görüşmelere bırakılmıştır.

Kapitülasyonlar kaldırılmıştır, boğazların denetimi bir komisyona bırakılmıştı başkanlığı bize verilmiştir. Yunanistan'la karşılıklı mübadele kararı alınmıştır.

2.9 Hafta Özeti

I. Siyasal Alanda Yapılan İnkılâplar

A. Saltanatın Kaldırılması

28 Ekim 1922 tarihinde İtilaf Devletleri, barış konferansının Lozan’da toplanacağını bildirmişler; gerek TBMM Hükümetini gerekse Osmanlı Hükümetini barış görüşmelerine davet etmişlerdi.

Bu ikili çağrının Türkiye’de parçalanmış otoriteye yol açma, ihtimali üzerine, Mustafa Kemal saltanatın siyasal iktidarına kesin olarak son verme kararını aldı. Mustafa Kemal bu sorunun çok kolay halledilemeyeceğini biliyordu.

Mustafa Kemal, kararını vererek, önce saltanat ve hilafeti birbirinden ayırmayı ve saltanatı kaldırmayı planladı.

1 Kasım 1922’de TBMM’de kabul edilen kararda iki husus belirtilmektedir: Birincisi “16 Mart 1920 tarihinden itibaren İstanbul’daki sözde hükümet ebediyen tarihe karışmıştır.” İkincisi “hilafetin Osmanlı hanedanına ait olduğu” belirtilmiş, fakat Halifeyi meclisin seçeceği ifade edilmiştir.

B. Cumhuriyet’in İlanı

13 Ekim 1923 günü

TBMM üyeleri Teşkilat-ı Esasiye Kanunu’na eklenecek bir madde ile Ankara’nın devlet başkenti olmasını teklif ve kabul ettiler. 23 Ekim 1923’de Mustafa Kemal, Dışişleri Bakanı İsmet Paşa ile bir kanun tasarısı hazırladı. Yürürlükte olan 20 Ocak 1921 tarihli anayasanın birinci maddesinin sonuna “Türkiye Devleti’nin hükümet şekli cumhuriyettir” ifadesi eklendi. Meclis hazırlanan kanun tasarısını inceleyerek kabul etti. İlk Cumhurbaşkanlığına da Ankara Milletvekili Gazi Mustafa Kemal Paşa seçildi (29 Ekim 1923).

C. Halifeliğin Kaldırılması

Mustafa

Kemal, Cumhuriyetin ilanından sonra bu idareye gölge düşürebilecek ve Cumhuriyetin ilanından memnun kalmayanların siyasi ihtiraslarına alet olabilecek bir özellik taşıması bakımından, halifeliği rejim için zararlı görmekte idi.

Halifeliğin kaldırılması, halifenin görevine son verilmesi ve Osmanlı hanedanı üyelerinin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışına çıkarılması kabul edildi. (3 Mart 1924).

D. Siyasal Partiler ve Akımlar

1. Halk Fırkası

Bu suretle Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, “Halk Fırkası” adını alarak, 9 Eylül 1923’de Mustafa Kemal Atatürk tarafından resmen bir parti olarak kurulmuş ve siyasi hayata girmiştir.

Halk Fırkası, 23 Kasım 1924’te Cumhuriyet

Halk Fırkası ismini almıştır. Cumhuriyet Halk Fırkasının ilk tüzüğünde;

- 1- Milli Hâkimiyetin halk tarafından ve halk için gerçekleşmesine öncülük edileceği,
- 2- Türkiye’yi çağdaş bir devlet halinde yükseltileceği,
- 3- Türkiye’de bütün kuvvetlerin üstünde kanunun hâkimiyetinin sağlanması için çalışacağı belirtilmektedir.

2. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

Mustafa Kemal’in siyasi partileri faydalı görmesi ve çok partili siyasal bir sistem istemesi

1. sonucunda, 1924’te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur.

3. Serbest Cumhuriyet Fırkası

Serbest Cumhuriyet Fırkası, Mustafa Kemal’in yakın arkadaşı Ali

1. Fethi Bey (Okyar) tarafından kurulmuştu

Fakat ekonomik alanda Halk Partisi ile aynı fikirde olmamasından dolayı doğal olarak Mecliste bazı çatışmalar oluyordu. Bunu fırsat bilen bazı çevreler ve Halk Fırkasının aleyhtarları derhal faaliyete geçtiler. Memlekette yer yer gerginlikler başladı.

4. Tek Parti Dönemi

27 yıl iktidarda kalan Cumhuriyet Halk Partisinin (1923-1950), başlangıçtaki kurultayları ülkedeki, yenilik hareketleri bakımından birer aşama oluşturmuştur.

1927 yılında toplanan Halk Fırkası İkinci Kurultayı’nda: Cumhuriyetçilik, Halkçılık, Milliyetçilik esasları daha açıklıkla ifade edilmiş, din ile devlet işleri ayrılmış, dil, duygu, fikir birliğine dayanan vatandaşlık ruhunun temelini Türk dili ve kültürünün oluşturacağı izah edilmiştir.

İkinci kurultayın en önemli olayı şüphesiz Mustafa Kemal’in altı gün süren Büyük Nutku’nu okumasıydı. Mustafa Kemal bu nutkunda Samsun’a ayak basmasından itibaren Türk Bağımsızlık hareketinin bütün safhalarını, belgeleriyle açıklamış, sonunda Türkiye Cumhuriyeti’ni Türk gençliğine emanet etmiştir.

II- Siyasal Alandaki İnkılâplara Tepkiler

A- Şeyh Said Ayaklanması

Şeyh Said’e bağlı kişiler Diyarbakır’ın Eğil Bucağına bağlı Piran Köyü’nde Jandarma müfrezeleriyle bir çatışmaya girdiler (13 Şubat 1925).

Şeyh Said, ayaklanması Nisan ayında kısa sürede bastırıldı. Ayaklanmanın bastırılması, Cumhuriyet idaresinin bütün Anadolu’da denetimi sağlamasında önemli bir dönüm noktası oldu.

B- Menemen Olayı

Serbest Cumhuriyet Fırkası’nın kendisini feshetmesinden sonra, “Mehdi” olduğunu iddia eden Derviş Mehmet öncülüğünde bir grup, 23 Aralık 1930’da Menemen ilçesinde silahlı bir isyan çıkardı. “Şeriat İsteği” ile harekete geçen bu kişilere müdahale eden güvenlik güçlerinin

başında bulunan Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay, bir bekçi ile birlikte isyancılar tarafından şehit edildi. Sıkıyönetim mahkemesi bu olayla ilgili gördüğü 34 kişiyi ölüm cezasına çarptırırken, 41

kişiye de ağır hapis cezaları verdi. Ancak mahkeme Menemen olayının siyasal yönünün bulunmadığı ve bölgesel kapsamda kaldığı kanaatine vardı. Bunun üzerine, 26 Şubat 1931’de adı geçen bölgede sıkıyönetim kaldırıldı. Daha sonra Menemen’de Kubilay’ın anısına bir anıt dikildi.

2.10 Hafta Ödevi

EĞİTİM, KÜLTÜR, HUKUK VE SOSYAL ALANDAKİ İNKILÂP HAREKETLERİ

I. Eğitim ve Kültür Alanında Yapılan İnkılâplar,

Cumhuriyetten itibaren milli eğitim alanındaki amaçlar Tevhid-i Tedrisat Kanunu ışığında şu şekilde sıralanabilir:

- a- Milliyetçi, halkçı, laik, inkılapçı, cumhuriyetçi vatandaşlar yetiştirmek,
- b- İlk Öğretimin genelleştirilmesi ve herkese okuma yazma öğretimi,
- c- Yeni kuşakları bütün öğrenim derecelerinde, genellikle pratik ve özellikle ekonomik hayatta etkin ve başarılı kılacak bilgilerle donatmak,
- d- Toplum hayatında özgürlük ve disiplinin bağdaştırılması temeline dayanan, gerçek ahlak ve fazileti hakim kılmak,
- e- Bu esaslara dayanarak, Türk Milletini uygarlık savaşında en ileriye götürmek ve yeni kuşakları Türk olmak haysiyetinin gerektirdiği bu gayeye en kısa zamanda varmayı mümkün kılacak irade ve kuvvetle yetiştirmektir.³

Eğitim alanındaki köklü değişikliklerden ilki, Tevhid-i Tedrisat ile gerçekleşti.

Mustafa

Kemal, 1923’te İzmir’de yaptığı bir konuşmada, medreseler konusunu çağdaş bir çözüme bağlamak gerektiğini açıkça ortaya koydu. Eğitim birliğini kurma düşüncesini belirtti.

3 Mart 1924 günü Tevhid-i Tedrisat kanunu kabul edildi. Böylece “eğitimde birlik” sağlanmış oldu.

Atatürk 1932 yılında toplanan 1. Türk Dil Kurultayı’nın çalışmalarından ve ortaya koyduğu

performanstan memnun kaldı. Türk Dili Tetkik Cemiyeti, Türk Dil Kurultayı’nın hazırladığı çalışma programını gerçekleştirmeye koyuldu.

II. Tarih Alanındaki Çalışmalar ve Atatürk’ün Tarih Görüşü

Bu araştırmaların yapılması için teşkilatlanmak gerekliydi. Önce kütüphane kurularak tercüme edilen kitapların özeti çıkarıldı. Bu çalışmaların sonucu “Türk Tarihinin Ana Hatları” bir kitap halinde 1930’da basıldı. Bir yıl sonra da araştırmalar yapma görevi ile Türk Tarihi Tetkik Heyeti kuruldu.

Tarih çalışmaları hızlandırılarak, okullar için bir genel tarih serisi yazıldı. 1932’de Ankara’da Tarih Kongresi toplandı.

III. Hukuk Alanında Yapılan İnkılâplar

Yeni hukuk sisteminin kurulmasıyla ilgili ilk ciddi adım 1925 yılında Ankara’da Hukuk Mektebi’nin açılmasıdır. Mustafa Kemal Paşa okulun açılışında yaptığı konuşmada yeni

kanunlara duyulan ihtiyaca bir kez daha değinmiş ve bu kurumun yeni hukuk nesli yetiştirmek için açıldığını ifade etmiştir. Ancak hukuk alanında asıl ciddi adımlar bir sene sonra yani 1926 yılında atılabilmektedir. Bu yıl içerisinde Batı'dan alınan kanunlarla Türk hukuk sistemi yepyeni bir çevreye girmiştir.

A. Türk Medenî Kanunu

Kısa bir süre sonra, Batı'da kabul edilen en son medenî kanun olması, kanunun laik ve çağdaş olması, akla ve bilime dayanması, açık ve anlaşılır bir dille yazılmış olması, pratik ve esnek olması, yargıca takdir hakkı tanınması ve ayrıca dönemin Adliye Vekili (Adalet Bakanı) Mahmut Esat (Bozkurt) Bey'in İsviçre'de hukuk öğrenimi görmüş olmasının etkisiyle İsviçre Medenî Kanunundan iktibas edilen kanun, 17 Şubat 1926'da TBMM'de görüşülmüş ve 743 sayılı Türk Medenî Kanunu olarak kabul edilmiştir. Bu kanunun bütünleyicisi olan Borçlar Kanunu İsviçre Borçlar Kanunu'ndan alınarak Mayıs 1928'de yürürlüğe girmiştir.

B. Türk Ceza Kanunu

Osmanlı Devleti'nde 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu 1858 yılından beri yürürlükteydi. Bu kanunla "kanunsuz suç ve ceza olmaz" ilkesi tam anlamıyla Türk ceza hukukunda yerini alırken, eski sistemde mevcut olan ve modern hukuk anlayışıyla bağdaşmayan bazı cezalar da kaldırıldı.

C. Türk Ticaret Kanunu

1850 tarihli Kanunname-i Ticaret, Fransız Ticaret Kanunu'ndan alınmıştı.

1926 tarihli Türk Ticaret Kanunu'na ilave olarak Alman hukukundan yararlanılarak Deniz Ticaret Kanunu hazırlandı. Yine 1926 tarihli Kabotaj Kanunu ile de, Türk limanları arasında yük ve yolcu taşıma yetki ve tekeli Türk bayrağı taşıyan gemilere verildi.

D. Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu

Haziran 1926'da TBMM'nde kabul edilmiştir

E. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu

1877 tarihli Alman Ceza Muhakemeleri Usulü kanunu örnek alınarak hazırlanmış olan CMUK Nisan 1929'da yayınlandı. Bu kanunda da sonradan önemli değişiklikler yapılmıştır.

F. İcra ve İflas Kanunu

İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu, Türk İcra ve İflas Kanunu olarak 4 Eylül 1929'da yürürlüğe girdi. Bu kanun Adliye Vekili Mahmut Esat Bey başkanlığındaki bir komisyon tarafından hazırlanmıştı. Mahmut Esat Bey, mecliste bu konuda yaptığı konuşmada, modern olduğu için İsviçre örneğinin seçildiğini belirtmiştir.

IV. Sosyal Alanda Yapılan İnkılâplar

A. Şapka İnkılâbı ve Kılık-Kıyafet Değişimi

25 Kasım 1925’de Şapka Hakkındaki Kanun kabul edilmiştir.

B. Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması

30 Kasım 1925 tarihli bir kanunla Tekke, Zaviye ve Türbeler kapatılmış ve bir takım unvanların kullanılmasını yasaklamıştır.

C. Milletlerarası Takvim ve Saatin, Yeni Rakamların Kabulü ve Ölçülerde Değişiklik

26 Mart 1931 tarihinde çıkarılan bir kanunla da arşın, endaze, okka, çeki gibi bölgelere göre farklılık arz eden birimler kaldırılarak Avrupa’dan alınan metre ve kilo gibi uzunluk ve ağırlık ölçüleri kabul edilmiştir. Yeni Türk devletinin iktisadi açıdan Batılı devletlerle bütünleşmesi bakımından önemli bir gelişmedir.

D. Soyadı Kanunu’nun Kabulü ve Eski Unvanların Kaldırılması

Soyadı Kanunu’nun TBMM tarafından 21 Haziran 1934’de kabulünü müteakip o zamana kadar Türklerde kullanılması âdet ve alışkanlık haline gelmiş bazı lâkap ve unvanların kanun karşısında ve resmî belgelerde kullanılamayacağına dâir 2590 sayılı kanun da Resmî Gazete’nin 29 Kasım 1934 günlü sayısında yayınlanmıştır.

F. Kadın Hakları ve Atatürk

Diğer taraftan Türk kızlarına öğretim eşitliği sağlanabilmesi için 20 Nisan 1924’te Teşkilat-ı Esâsiye Kanunu’nun 87. maddesi değiştirilerek “İlköğretim zorunluluğu” getirilmiştir.

ABD, Avustralya, Yeni Zelanda, İngiltere, İsveç, Norveç, Finlandiya, İrlanda, Polonya, Çekoslovakya gibi ülkelerde kadınlar bu haklara ulaşmışken Fransa, İsviçre, Yugoslavya ve Bulgaristan’da henüz bu haklardan söz edilmemektedir. 1935 yılında yapılan seçimlerle Meclis’e 18 kadın milletvekili girmiştir. O tarihten 18 yıl önce seçme ve seçilme hakkını kazanan İngiliz kadınlarından ilk seçimlerde yalnız 1 kadının Meclis’e girdiği düşünüldüğünde, bu sayı daha anlamlı hale gelmektedir.

2.11.Hafta Özeti

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

1.Atatürk’ün Dış Politika Esasları

Yeni Türk Devleti'nin milli devlet meşruiyetini kazanması Lozan Konferansı ile gerçekleşmiştir. Bu konferansta dış sorunlar çözüme kavuşturulmuştur.

Atatürk'ün dış siyasetteki temel ilkeleri aşağıdaki gibidir:

A. Gerçekcilik

B. Bağımsızlık

C. Barışçılık

D. Akılcılık

2.1923-1930 Dönemi Türk Dış Politikası

Bu dönemde Lozan'dan kalan sorunların çözümüyle uğraştı. Bu sorunlar aşağıda inceleyelim.

A. İngiltere ile Musul Sorunu

Musul sahip olduğu zengin petrol kaynakları nedeniyle batılı devletlerin özellikle İngiltere'nin ilgisini çekmeye başlamıştı. İngiltere Musul'un Irak'a ait olduğunu söylüyordu asıl amacı Irak'a bağlayarak manda rejimi kurmaktı. Konu Milletler Cemiyeti'ne götürüldü buradan İngiliz lehine karar çıktı. Ve Atatürk gerçekçiliğe uygun davranarak Ankara Antlaşması imzalandı Musul Irak'a verildi. Böylece Musul sorunu İngiltere'nin istediği gibi çözümlenmiş oldu. Bundan sonra Türkiye ile Irak ilişkileri olumlu yönde gelişme gösterdi.

B. Türkiye-Fransa İlişkileri

Birinci mesele Türkiye-Suriye sınırıydı bu sorun komisyon kurularak çözülecekti fakat çözüme kavuşturulamadı. İki ülke arasında Dostluk ve İyi Komşuluk Sözleşmesi adını taşıyan antlaşma imzalandı.

İkinci mesele Türkiye'deki Fransız misyoner okullarıydı. Türkçe okutulmasına karşı çıkan Fransızlara karşı Türkiye okulları kapattı ve gerginlik oluştu.

Bir diğer mesele ise Osmanlı'dan kalma borçlardı. Bu borçlar 1944 yılına kadar ancak ödenebilmiştir.

Son mesele ise Adana-Mersin demiryolunun Türk hükümetince Fransa'dan satın alınmak istemesi ilk başta Fransa karşı çıksada yapılan bir antlaşma ile demiryolu Türkiye'ye devredilmiştir.

C. Türk-Yunan Anlaşmazlığı ve "Etabli" Sorunu

Lozan'daki Türkiye'de kalan Rumlarla, Yunanistan'da kalan Müslümanların değişimi meselesi ele alınmıştı. Anlaşmada yer alan "Batı Trakya Türkleri ile İstanbul'da sakin (etabli) Rumların bu mübadeleden hariç tutulması" maddesi iki ülke arasında uyuşmazlığa ve gerginliğe nedne olmuştur. Gidermek için bir antlaşma daha imzalanmıştır fakat gerginliğin giderilmesine pek faydası olmamıştır.

Sonrasında Yunan başbakanı Venizelos'un siyasi ve ekonomi zararları düşünmesi ortamı yumuşattı ve İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türklerinin hepsi sözleşme kapsamı içine alındı. Tamamen değiş tokuş oldu. Ve gerginlik sona erdi.

3.1930-1938 Dönemi Türk Dış Politikası

A. Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne Üye Olması

Birinci Dünya Savaşı sonrası kurulan bu cemiyete politikadaki ağırlığının artması, kolektif barış anlayışının, statükocu devletlerle meselelerini halletmesi Milletler Cemiyeti'ne davet edilmesini sağlamıştır. Türkiye uluslararası işbirliğine katılmış oldu.

B. Balkan Antantı

Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında Atina'da imzalanan bir ittifak anlaşmasıdır. Bu ülkeler **Balkan Antantı** ile 1.Dünya Savaşı'ndan sonra kaybettiği toprakları geri almak isteyen Bulgaristan'a karşı birleşmişlerdir. Bu birleşme ile aynı zamanda antantı imzalayan ülkeler arasında işbirliğini geliştirme de amaçlanmıştır. Balkan Antantı, 2.Dünya Savaşı'nda Romanya, Yugoslavya ve Yunanistan'ın Almanya tarafından işgal edilmesiyle geçerliliğini yitirmiştir

C. Türk-Sovyet İlişkileri

Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne üye olması Sovyetler Birliği'ni memnun etmemiştir. Montreux Boğazlar Sözleşmesi Sovyetleri Türkiye'den daha da uzaklaştırmıştır. Sovyetlerin Milletler Cemiyeti'ne katılması ve Türkiye Balkan Antantı'nda Sovyetlere verdiği güvence ile iki ülke arası birazda olsa ısınmıştır.

D. Montreux (Montrö) Boğazlar Sözleşmesi

Önemi:

- Türkiye boğazlara tam egemen olmuştur. Misak-ı Milli'ye aykırı bir uygulamaya son vermiştir.
- Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki gücü artmış bu da Türkiye'yi uluslararası alanda daha saygın bir konuma yükselmiştir.
- Milletler Cemiyeti'nin yetersiz garantisi yerine Türkiye kendi gücüne dayanma ve Boğazlar üzerinde de savunmasını yapabilme olanağına kavuşmuştur
- 1833 Hünkâr İskeleyi Antlaşması'ndan itibaren süregelen Boğazlar sorunu son bulmuştur.

E. Sâdabat Pakı

Balkan Antantı'nda olduğu gibi Sâdabat Pakının oluşmasında Türkiye'nin önemli rolü vardır. Revizyonist Devletlerden İtalya'nın Etiyopya'yı (Habeşistan) işgal etmesi pakın meydana gelmesindeki en önemli etkidir. Sâdabat Pakı İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra önemini kaybetmiştir.

F. Hatay Sorunu ve Hatay'ın Anavatana Katılması

Hatay Misak-ı Milli sınırları içindeydi ancak Ankara Antlaşması ile ülke sınırları dışında kalmıştı. Fransa ile Türkiye Hatay sorununu Milletler Cemiyetine taşımıştır. Resmi dili Türkçe olmuştur. İç işleri bağımsız olmuştur. Sonradan Fransa ile diplomatik ilişkiler artınca Hatay anavatana katılmıştır.

2.12Hafta Özeti

ATATÜRK İLKELERİ

A. Cumhuriyetçilik

Cumhuriyet halkın doğrudan ya da seçtiği temsilciler aracılığıyla egemenliği elinde tuttuğu yönetim biçimidir. Cumhuriyetçilik ise, milli hâkimiyet ülküsünün en iyi ve en emin surette temsil ve tatbikine elverişli, hükümet şeklidir.

Cumhuriyet, en büyüğünden en küçüğüne kadar devlet hizmetlerinin hepsinde veraset usulünü mutlak surette reddeder, bunun yerine seçim ve tayin usulünü koyar.

Cumhuriyet Fikrinin Gelişimi

Cumhuriyet fikri, Fransız İhtilali'nin gelişmesi sonucu ortaya çıkmış ve yayılmış olan bir düşüncedir. İhtilal sonucunda krallıklar çökmeye başlamıştır ve monarşinin batışı sonrasında Cumhuriyet fikri ortaya çıkmıştır.

Mustafa Kemal'de Cumhuriyet Fikrinin Ortaya Çıkması

Atatürk'te çocuk yaşlarında da yönetim biçimi olarak Cumhuriyet'i savunsada asıl Cumhuriyet düşüncesinin doğuşu Fransız İhtilali'nden etkilenecek olmuştur.

Mustafa Kemal kendisinde gelişen cumhuriyet fikrini daha sonradan şu şekilde açıklamaktadır. Mondros imzalandıktan sonra Padişah Vahdettin ile görüşen Mustafa Kemal: "O gün anladım ki padişahlar, milletlerinin kaderini değil, ancak şahıslarının huzurunu düşünürler. O gün, Türkiye'yi ancak cumhuriyetin kurtaracağına tamamıyla iman ettim" demektedir.

Atatürk'e göre cumhuriyet, "milletin yüksek siyasî ve iktisadî müessesesidir. Asrî bir cumhuriyet kurmak demek, milletin insanca yaşamasını bilmesi, yaşamın neye bağlı olduğunu öğrenmesi demektir".

B. Milliyetçilik

Milliyetçilik, kendilerini aynı milletin üyesi sayan kişilerin duydukları, bir arada aynı sınırlar içinde, bağımsız bir hayat sürmek, sevgi ve saygı hisleriyle birbirine bağlanarak, oluşturdukları toplumu yüceltme isteğidir.

Atatürk'ün Milliyetçilik Anlayışı

Atatürk'ün yaptığı kısa bir tanıma göre "Millet, dil, kültür ve ideal birliği ile birbirine bağlı vatandaşların oluşturduğu bir siyasî ve içtimâî heyettir". Yine Atatürk'e göre; "Aynı kültürden olan insanlardan oluşan topluma millet denir". Atatürk Türk Milliyetçiliğini de şu şekilde açıklamıştır: "Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilinde yaşayan, Türk dili ile konuşan Türk kültürü ile yetişen, Türk ülküsünü benimseyen her vatandaş, hangi din ve mezhepten olursa olsun Türk'tür, Türk Milliyetçisidir". Atatürk milliyetçiliği, tam bağımsızlık, lâiklik, çağdaşlık ve bilim temellerine oturtularak uygulanmıştır.

- Atatürkçü Milliyetçilik Anlayışı Ülke ve Millet Bütünlüğüne önem verir.
- Atatürkçü Milliyetçilik Anlayışı Irkçılığı Reddeder.
- Atatürkçü Türk Milliyetçiliği Çağdaşlaşmayı Amaçlar, Medeniyetçidir.
- Atatürkçü Milliyetçilik Anlayışı Lâiktir.
- Atatürkçü Milliyetçilik Anlayışı Sınıf Kavgasını Reddeder.
- Atatürkçü Türk Milliyetçiliği Vatan Kavramı ile Bağlantılıdır.
- Atatürkçü Türk Milliyetçiliği Demokrasiye Yöneliktir.
- Atatürkçü Milliyetçilik Saldırgan Değil, Barışçı ve İnsancıldır.

C. Halkçılık

Halkçılık; "Bireyler arasında hiçbir fark görmemek, topluluk içinde ayrıcalık kabul etmemek, halk adı verilen tek ve eşit bir varlık tanımak" olarak tanımlanmaktadır. Atatürk'ün halkçılık

anlayışına göre, halk, millet ve devlet birliğini ve bütünlüğünü meydana getiren sınıfsız, imtiyazsız bir topluluktur.

Atatürk'ün Halkçılık Anlayışı

- **Halkçılık ve Demokrasi:** Atatürk, Halkçılık ile demokrasi prensibini aynı anlamda kullanmıştır. Atatürk'e göre; "Demokrasi (Halkçılık) esasına dayanan hükümetlerde egemenlik, halka, halkın çoğunluğuna aittir. Demokrasi prensibi, egemenliğin millette olduğunu, başka bir yerde olamayacağını gerektirir. Demokrasinin en açık hükümet şekli cumhuriyettir."
- **Halkçılık ve Eşitlik:** Halkçılık ilkesinin ikinci niteliği ise, hukuki bakımdan eşitliktir. Milletin genel hakları içinde hiçbir topluluğa, sülaleye veya kişiye ayrıcalık tanınmamasıdır. Yasalar önünde eşitliği kabul eder ve her türlü ayrıcalığı reddeder.
- **Halkçılık ve Sosyal Dayanışma:** Atatürk'ün Halkçılık anlayışının üçüncü bir niteliği de Türk toplumundaki sınıf mücadelesinin reddedilmesidir. Atatürkçü halkçılık anlayışı, sosyal adalete, sosyal güvenliğe, toplumun ekonomik bakımdan zayıf kesimlerinin korunmasına ve güçlendirilmesine, adaletli gelir dağılımına büyük önem vermekle beraber, sınıf mücadelesini reddeder.

2.13 hafta

D.Laiklik

devlet işleriyle din işlerinin birbirinden ayrılması ve devletin siyasal, iktisadi ve hukuki düzeninde sadece aklın egemenliğinin kabul edilmesi demektir.

Laikliğin iki temel unsuru ön plana çıkmaktadır. Bunlardan birincisi laik devlette devletin dini mevcut değildir. Devlet vatandaşları arasında inanan ve inanmayan ayırımı yapmaz. İkincisi ise, laik devlette kişiler din ve inanç ile ibadet hürriyetine sahiptirler. Devlet din ve inanç hürriyetinin bütün dinler için eşit bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve o dine inananların veya inanmayanların özgürlükten doğan haklarını kullanmalarını engelleyecek tüm engelleri kaldırmak, karşıt saldırıları da önlemek zorundadır.

Laiklik kelimesi bize ilk defa Meşrutiyet döneminde "lâ dinî" ve "lâ ruhanî" şekliyle kanun-i esasiye ile girmiştir.

Laikliğin tam anlamıyla oluşması ile "Devletin dini, din-i İslâm'dır" ibaresi 10 Nisan 1928 tarihli 1222 sayılı kanunla yapılan bir anayasa değişikliği ile kaldırılmış

Sonuç olarak, Atatürk Türk milleti'ne laiklik anlayışı kazandırmakla kalmamış, bu konudaki uygulamaları ile toplumun gelişimini, önünü tıkayan engelleri de ortadan kaldırmıştır.

E. Devletçilik

"Başka bir ülkeye bağlı olmadan kendi başına yönetilen hükümet ve ülke" şeklindeki manası bugün için devlet denildiğinde ilk akla gelen anlamdır.

Devletçilik, devlet yetkilerinin artması, genişlemesi, kamu hizmet ve faaliyetlerinin yayılması demektir. Devletçilik bir tür devlet müdahalesi, daha önce devletin faaliyet alanına girmeyen konularda, kamu menfaati nedeniyle devletin bu alana karışması, katılması, müdahalesi demektir. Devletçilikte devlet, **ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel faktörü, hareket ettirici gücü** olmuştur.

devletçilik; ne sadece özel girişime dayanan bir liberalizm hareketi, ne de ağırlığın tamamen devlete yüklendiği bir sosyalist sistemdir.

F. İnkılâpçılık

İnkılâp, kelime anlamı ile değişme, bir halden başka bir hale dönmeyi ifade eder. Bir milletin sahip olduğu siyasi, sosyal ve askeri alanlardaki kurumların devlet eliyle makul ve ölçülü metotlarla köklü bir şekilde değiştirilmesi olarak tanımlanmaktadır.

İnkılâp kelimesi geniş ve dar manada olmak üzere iki anlama sahiptir

Dar anlamda: sosyal hayatta ve sosyal müesseselerde belli yönlerden meydana gelen köklü değişimdir. Ör: Milliyetçilik prensibinin tabii bir sonucu olarak dil ve tarih inkılâpları, batılâşma prensibinin de sonucu olarak Şapka ve Harf inkılâbının kabulü ve devletin laikleştirilmesi

Geniş anlamda: Milli Mücadele dönemini de içine alan Büyük Türk İnkılâbı ifade edilmektedir

Atatürk'e göre; Türk inkılâbı, Türk Milletini son asırlarda geri bırakmış olan müesseseleri yıkarak, yerlerine milletin en yüksek medeni icaplara göre ilerlemesini temin edecek yeni müesseseleri koymuş olmaktadır.

Atatürk'ün görüş açısından İnkılâpçılığa baktığımız zaman şunu görüyoruz. İnkılâp her hal ve şart içinde bir ilericilik, yenileşme ve bir çağdaşlaşmadır. Çağın gerisinde kalmış müesseseleri ortadan kaldırmaktır. Yerlerine de ileri, gelişmiş müesseseleri getirmektir. Bütün bu yenilikleri yaparken de milliyetçi ve medeniyetçi temellere dayanmak esas olacaktır.⁴

Atatürkçü düşünce sisteminde inkılâpçılık ilkesi statik değil, dinamik bir nitelik taşır.

2.14 hafta

II. Bütünleyici İlkeler

A. Millî Egemenlik

Millî egemenlik ilkesi, bütün alanlarda karar verme yetkisinin, milletin ya da milleti temsil eden bir tüzel kişiliğin elinde olması, millet adına, milletin geleceği adına verilecek kararların yine millet tarafından verilmesidir.

Türk milletinin millî egemenliğinin kurtuluş savaşı öncesinde bulunmadığı kesin olarak bilinmektedir. Osmanlı Devleti'nin siyasî yapısı da millî egemenliğin gözetilmesini imkânsız kılıyordu.

Anadolu'da Kurtuluş savaşının kazanılması ile Türk milletinin millî egemenliği ve millî bağımsızlığı gerçekleştirmiş oldu. Kurtuluş savaşının başlangıcında Amasya Genelgesi'nde 21 Haziran 1919 gecesi Mustafa Kemal Paşa'nın belirttiği “milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır” ifadesi, milletin kendi geleceğine kendi mukadderatına el koyması, egemenliği kendi dışındaki güçlerden geri alması manasını ifade etmektedir.

23 Nisan 1923 tarihinde TBMM'nin açılması ile egemenliğin kayıtsız ve şartsız millete ait olacağı, egemenlik savaşının millet adına yürütüleceği kurul olarak kuruldu.

B. Millî Bağımsızlık

Bağımsızlık, bir ülkenin başka ülkeler karşısında vereceği her türlü kararda sadece kendi çıkarlarını gözetmesi, başka devletlerin çıkarlarını gözetmemesi, uluslararası meselelere de kendi çıkarları açısından yaklaşım gösterebilmesi, onların denetimi altına girmemesidir.

Bağımsızlığın göstergeleri, bağımsız bir siyasî yönetim, bağımsız bir hukuk sistemi, bağımsız güçlü bir ekonomik yapı, millî bir para sistemi ile ulusal bir bayraktır.

C. Millî Dış Siyaset

Atatürk'ün vurguladığı millî bağımsızlık, dünya ülkelerinden kopuk, kendi içine kapalı bir siyasî sistem içinde yaşamayı öngörmediği gibi dış dünyanın öngördüğü bütün hususların ülke içinde sorgulanmadan uygulanmasına da izin vermez Türkiye uluslararası devlet blokları içinde ancak kendi millî çıkarlarını gözeterek yer alabilir.

D. Yurtta Barış-Dünyada Barış

yurt içinde millî birlik içinde güven içinde yaşamayı, yurt dışında ise milletler ailesinin bir üyesi olarak barış ve güvenlik içinde yaşamayı hedefleyen ilkedir. Bu ilke, dünya ile barışık olmanın ön şartı olarak ülke içinde güvenlik ve refah içinde bulunmayı öngörür.

E. Bilimsellik ve Akılcılık

Atatürk'ün bütün davranışlarında bilime uygun, akılcı bir yaklaşımın bulunduğu görülmektedir. Atatürk'ün akılcı olması ve bilime değer vermesi, gerçekçi bir anlayışta olmasından kaynaklanıyordu. Dini, kişisel vicdan ve özel hayatın konusu kabul eden Atatürk diğer bütün alanlarda bilimin ve aklın rehberliğini kabul etmiş, daima aklın ve bilimin yolundan yürümüştür.

F. Batılılaşma

Türkiye'nin batılılaşma süreci, Osmanlı Devleti devrinde başlamış olmakla birlikte planlı Batılılaşma sürecinin Atatürk devrinde başladığını belirtmek gerekir. Türkiye, Lozan Antlaşması'ndan sonra her alanda Batı ile uygarlık yolunda diyaloga girmiş, bu ilişkilerinin olumlu sonucunu da görmüştür. Atatürk İnkılabının hedefi olan çağdaş uygarlık seviyesi, Batı Medeniyetinin temsil ettiği medenî seviyedir.

Atatürk, Batı Medeniyeti'nin sadece bilim ve ahlak anlayışını değil dünya görüşünü de benimsemeyi ilke edinmiştir.

G. İnsan Sevgisi

Düşünce tarihinde medeniyetin tek ölçütü vardır; insana verilen değer.

Türk milleti, yapısı gereği tarihin her devrinde insan sevgisini ön plana çıkaran bir ulustur.

-Cumhuriyetçilik, her bir insanın görüşünün ülke için önemli olduğundan hareketle çoğunluk yönetimini benimser.

-Laiklik kişilerin din ve vicdan özgürlüğünü teminat altına alır. Çoğunluktaki dinî görüşlerin azınlıktaki dinî görüşlere tahakkümünü engellemeyi amaçlar.

-Devletçilik, ekonominin toplumsal dengeleri bozmasını engelleyerek sosyal adaleti sağlamayı amaçlar.

-Halkçılık toplumsal eşitliğin temin edilerek demokrasinin başarıya ulaşmasını sağlar.

